

K Ö N Y V I S M E R T E T Ő

A globalizált bűnözés

(dr. Istvanovszki László könyvének ismertetése)

Globalized crime

(Review of the book of dr. László Istvanovszki)

Németh Ágota

Dr., mesteroktató
Nemzeti Közszerológiai Egyetem,
Rendészettudományi Kar
nemeth.agota@uni-nke.hu

Absztrakt

Cél: A tanulmány dr. Istvanovszki László könyvét ismerteti azzal a céllal, hogy a potenciális olvasó – az író megközelítésében – megismerje a globalizált bűnözést, annak egyes szegmenseit.

Módszertan: A cikk az ismertetett könyv elemzése alapján készült.

Megállapítások: A könyv a 20. századot, a globalizált világ kialakulásának időszakát mutatja be. A szerző bűnügyi nézőpontból elemzi, hogy ebben a folyamatban milyen szerepe van az immár globális viszonylatban működő bűnözésnek.

Érték: A recenzió bemutatja és értékeli dr. Istvanovszki László 2021-ben megjelent *A globalizált bűnözés* című könyvét.

Kulcsszavak: globalizáció, bűnözés, globalizált bűnözés

Abstract

Aim: The purpose of this paper is to present the book of dr. László Istvanovszki with the aim to familiarize the potential reader – in the author’s approach – with globalized crime and its segments.

Methodology: The article is based on an analysis of the book described.

Findings: The book covers the 20th century, the period of the emergence of a globalized world. The author analyses the role of crime in this process from a criminal perspective, which is now a global phenomenon.

Value: The review presents and evaluates dr. László Istvanovszki published his book *A globalized crime* in 2021.

Keywords: globalization, crime, globalized crime

Mint egykori bűnügyi elemző, majd egyetemi oktató kíváncsian vettem kezembe a kötetet, hiszen már több, bűnügyi elemzéssel, szervezett bűnözéssel kapcsolatos cikkét, tanulmányát olvastam Istvanovszki Lászlónak. A könyv tartalomjegyzékének áttekintése során biztos voltam benne, hogy számomra új, másfajta megközelítésben számos érdekes információt, ismeretet fogok szerezni az immár transznacionálissá lett bűnözésről.

A globalizáció mint a 20. század terméke, a különböző társadalmi rendszerek (gazdaság, politika, kultúra, kereskedelem, kommunikáció stb.) nemzetközi összefonódását jelenti (Irk, 2013). A világ egyik részén zajló események egyre inkább kihatnak a világ más részein lévő társadalmakra és problémákra. Az idő és a tér természetes határai számos területen egyre kisebb szerepet játszanak. Az információk, emberek, áruk és tőke világméretű szállításának költségei drámaian csökkennek, a globális kommunikációs lehetőségek egyre olcsóbban és gyorsabban használhatók (Woyke, 2016). Globális kihívások határozzák meg a 21. századot is, azaz új szereplők térnyerése, migrációs és menekült hullámok, környezeti problémák, digitalizáció, konfliktusok, egészségügy, oktatás stb. figyelhető meg. Ebbe a folyamatba sorolható a transznacionális bűnözés is, mely szintén a globalizáció mechanizmusára épül. Talán ezért olyan különösen nehéz fellépni ellene. A kötet is a 20. század bűnözésével, annak fejlődésével foglalkozik, arra keresve a választ, hogy a globalizáció hogyan alakította át, változtatta meg a bűnözés több évszázados jellegét.

De miről is szól a könyv a szerző megfogalmazásában? „*A kötet a 20. század bűnözésének a fejlődését mutatja be, az új évezredbe való átmenetével együtt, egy közép-európai bűnügyi felderítő, bűnügyi elemző nézőpontjából. Azért a 20. századot, mert ennek a korszaknak a szülöttje a globalizáció, annak minden pozitív és minden negatív hatásával és következményeivel együtt. A könyv – a sötétített lencsés szemüvegem miatt – az árnyoldalaival foglalkozik*”.¹

A könyv szerzője, dr. Istvanovszki László a rendőrségen eltöltött több mint negyedszázad alatt kezdetben gyilkossági nyomozóként dolgozott, majd felderítő és bűnügyi elemző egységek vezetője volt a Budapesti Rendőr-főkapitányság, az Országos Rendőr-főkapitányság szervezett bűnözés elleni szolgálatainál,

1 Biztonságpolitikai fórummal egybekötött könyvbemutató, 2022. május 4. MH Stefánia Palota.

végül a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ Stratégiai Elemző Főosztályát irányította. Oktatott a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán (korábban Rendőrtiszti Főiskolán), a Károli Gáspár Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán, valamint az Óbudai Egyetemen a had- és biztonságtechnikai mérnökképzésben.

Az író tehát szakmai ismeretei jelentős mértékben segítettek a téma kifejtésében, melyhez több éves kutatómunka is kapcsolódott. A globalizáció egyes szegmenseinek folyamatait jogesetekkel, hazai és nemzetközi bűnügyekkel támasztja alá, melyek szemléletesebbé, olvasmányosabbá teszik a kötetet. Az események történeti távlatokban és földrajzi dimenziókban való vizsgálata több közismert eseményt új megvilágításban is szemléltet.

A könyv 13 fejezetre tagolódik. A rövid bevezetőt követően társadalomtudományi mélységben a globalizáció fogalma, részterületei, megjelenési formái kerülnek ismertetésre. Ezt követően a 20. század mint a globalizáció évszázadának bemutatása következik, amely során világforradalmak, világháborúk korszakától kezdve a privatizáció korába is betekintést nyerhetünk, majd mint új globalizációs kockázatot, az aszimmetrikus világrend kialakulását szemlélteti. A szerző meghatározza a globalizált bűnözés definícióját, melynek részterületeiként a szervezett bűnözést, a terrorizmust, a gazdasági és pénzügyi bűnözést, a csúcstechnológiai bűnözést és a korrupciót nevesíti.

A 7–10. fejezetek a szervezett bűnözéssel, fejlődésének bemutatásával, kiemelten annak „globalizációjával”, azaz a honos bűnözés nemzetközivé, majd transzkontinentálissá, végül globálissá válásával foglalkozik. Ebben a részben bemutatásra kerülnek a különböző elkövetői csoportok, bűnszervezetek felépítései is, jogi és kriminológiai szempontból egyaránt. A legismertebb olasz, orosz, ázsiai, amerikai maffiák működésének ismertetését szintén közismert példákkal, történésekkel szemlélteti.

Ugyanez a részletes leírás érvényes a terrorizmus kialakulása, a terrorista csoportok bemutatása esetén is. A két terület fejlődésének párhuzamos felvázolása során eljut a szerző a kiber-terrorizmusig, ahol a globalizáció hatványozottan érvényesül. Az infokommunikációs technológiák új vívmányai nélkül napjaink elképzelhetetlenek. Ennek előnyeit a bűnözők is felismerték, így a bűnözés áthelyeződik a virtuális térbe, új típusú bűnözés jelenik meg. A terroristák is élnek ezekkel a vívmányokkal, azaz előszeretettel használják az infokommunikációs technológiát.

A terrorizmus és a szervezett bűnözés mellett további kockázatokról, mint az egészségbiztonság, energiabiztonság és a globalizált bűnözés közös kapcsolódási pontjairól, az új típusú bűnözés jegyeiről szintén szemléltetést kapunk.

A majd száz esettanulmány az aktuális fejezetekbe beágyazva található, amelyek között részletesen olvashatunk többek között a kábítószerekről, azok fajtáiról,

terjesztőikről, de szerv- és emberkereskedelemről, fegyverkereskedőkről, az adathalásatról, internetes csalásokról, robbantásokról, terrorcselekményekről, vagy napjaink egyik globális kihívásáról, a migrációról.

A mű zárórészében a szerző arról nosztalgiazik, hogy a globalizációt hozó 20. század lehetett volna az emberiség leggyümölcsözőbb, legboldogabb évszázada, hatalmas technikai-technológiai felfedezésekkel, amelyek az emberiség javát hivatottak volna szolgálni. Helyette lett az ezerszálon összefonódott bűnözés, amely egyrészt akadályozza a technológiai-technikai fejlődés vívmányait, másrészt felhasználja azokat a maga szolgálatára.

A kötet borítójának grafikai elemei jó kompozíciót alkotnak, kicsit sokkoló hatású, azonban összhangban van a kötetben leírtakkal. A benne szereplő képek, illusztratív és összefoglaló ábrák, táblázatok, diagramok kellően segítik a tartalom minél hatékonyabb átadását.

A könyv jelentős mértékben hozzájárul korunk gazdasági, társadalmi és biztonságpolitikai kérdéseinek mélyebb megismeréséhez. A szakmai tapasztalatokon alapuló értekezést bőséges forráselemzés teszi izgalmassá és érthetővé a hétköznapi ember számára.

A globalizáció és a rendészet, bűnözés összekapcsolásával – az általam fellet szakirodalom szerint korábban csak Szamel Lajos (1985), Finszter Géza (2013), valamint Sallai János (2014) foglalkozott. A könyv azonban ezeknél a tanulmányoknál sokkal átfogóbban, széleskörűbben és nagyobb mélységgel foglalkozik a globalizációval, annak hatásaival a bűnözésre, és az új globalizációs kockázatokkal. A fentiek is igazolják, hogy a könyv a maga témájában egyedi, hiánypótló műnek számít korunk gazdasági, társadalmi és biztonságpolitikai helyzetének megértéséhez.

A kötet készítőjének eredeti szándéka szerint elsősorban a rendőri, katonai, nemzetbiztonsági területen dolgozó kollégáknak szólt, de maga a mű olvasása a civil érdeklődők számára is hasznos olvasmány lehet. A hazai és nemzetközi példák színesebbé, a „nem szakmabeliek” részére könnyebben érthetővé teszik. A szerző hitelességét szakmai életútja adja a széles körű témában, hiszen ezeken a szakterületeken maga is hosszabb ideig dolgozott. A könyv rendészettudományi oktatásban való hasznosítását szorgalmazta a szakmai lektor Dr. Kis-Benedek József professzor ajánlása, aki úgy fogalmazott, hogy jó pár későbbi doktori disszertáció, diplomamunka és szakdolgozat alapját képezheti a mű gazdag szakmai tartalma és széles merítésű szakirodalma.

A fentiekből kitűnik, hogy a könyv egyedülálló vállalkozás a téma átfogó bemutatásra, izgalmas, magas színvonalú, hiteles olvasmány minden érdeklődő számára. A szerző mindenkinek ajánlja könyvét, aki kíváncsi arra, hogy a ma embere és az őt követő generáció milyen világban él, illetve fog élni.

Felhasznált irodalom

- Finszter G. (Szerk.) (2013). *Kutatási jelentés a globalizáció hatása és bűnözés-prognózis Magyarországon 2020-ig c. kutatási témában*. Belügyminisztérium.
- Irk F. (2013). A globalizáció fogalma, hatása az európai térségben, különös tekintettel hazánk helyzetére. In Finszter G. (Szerk.), *Kutatási jelentés a globalizáció hatása és bűnözés-prognózis Magyarországon 2020-ig c. kutatási témában* (pp. 14–34). Belügyminisztérium.
- Istvanovszki L. (2021). *A globalizált bűnözés*. LittleFox.
- Sallai J. (2014). A rendészet globális, kontinentális, regionális és lokális kihívásai és válaszai napjainkban. In Gaál Gy. (Szerk.), *Tanulmányok a „Biztonsági kockázatok – rendészeti válságok” című tudományos konferenciáról* (pp. 93–100). Pécsi Tudományegyetem.
- Szamel L. (1985). A modern rendészetfogalom és következményei. In Ádám A. (Szerk.), *Jubileumi tanulmányok, 40* (pp. 253–264.). Janus Pannonius Tudományegyetem Jogtudományi Kara.
- Woyke, W. (2016). *Handwörterbuch Internationale Politik*. Verlag Barbara Budrich. <https://doi.org/10.36198/9783838545189>

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

- Németh Á. (2023). A globalizált bűnözés. *Belügyi Szemle*, 71(8), 1511–1515. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.8.10>